

- Återvinn miljöfarligt avfall
- Man med guldläge och guldbagge
- För 100 år sedan ringde nya kyrkan
- Kritik mot PSAB

BOSTADSRÄTTSFÖRENINGEN MASTHUGGET

MASTHUGGS 3-14 *nytt*

KLAMPAREGATAN
FÅR NY GÅRD
EFTER TÄTNING

Foto: Thomas Johansson

VILKEN SOMMAR!

I min barndom i det tidiga sextioalet, när jag blivit säkrare på cykling fick jag tillåtelse att utsträcka mina turer utanför det egna kvarteret. Uppväxt i en trea nära uppfarten till Delsjöarna, blev det naturligt att utforska de spännande skogarna och sjöarna. Fina cykelvägar och lite eller på vissa vägar ingen biltrafik. På den tiden var det badförbud i Delsjöarna, så baden fick bli i Härlanda Tjärn eller Västra Långvattnet. Cyklade man den stora vägen ända upp, slutade den uppe på berget där man byggde TV-masten vid Brudaremosen. Ja, det var en mosse från början...

Men en strid ström av silverfärgade lastbilar kom att ändra på den saken. Kommunens sopbilar! På den tiden försökte man gömma problemen i skogen, i stället för att vända det till något nyttigt. Det blev ett berg av allt som lastbilarna tömde i skogen. En stor bulldozer körde runt skräpet, medan trutarna flaxade och skrek. Mycket spännande.

Men även en ung grabb som utforskade området runt omkring förstod att det kanske inte var så smart. Vattnet i bäckarna i närheten hade konstiga färger och märkliga dofter...

Gradvis har samhället förändrat sin syn på det som vi inte längre behöver. Förr hade vi returglas. Även för mjölken. Sedan kom tidningsinsamling. Idag har det växt till ett stort antal fraktioner som vi skall sortera.

Vi ser nu våra rester som en värdefull resurs. Det är en stor råvarutillgång jämförbar med gruvor, skogar och energikällor. Sopor transporteras nu i stället för olja mellan olika länder för förbränning i kraftvärmeverk. Våra matrester ger gas att köra våra bussar med. Elektronikskrot innehåller guld, silver, koppar och sållsynta jordartsmetaller.

Det vi lade på soptippen i Delsjöskogen

har inte "försvunnit". Lika lite "försvinner" det vi lägger i våra sopnedkast eller lämnar i våra återvinningsrum. I stället börjar materialet en ny resa för att ta till vara det nyttiga i dem.

Det bästa är ju att inte slänga något alls! Många saker vi inte längre vill ha, kanske fungerar och är användbara i ett annat sammanhang. Sälj på Blocket eller loppis. Kan ske en donation av sakerna till en välgörande organisation. Vi har flera inom gångavstånd från vårt område.

Men det är klart att det blir något över... Våra hus är byggda för snart femtio år sedan, under de silverfärgade lastbilarnas tid. Gradvis har vi byggt om och anpassat oss till de nya möjligheterna. Det är ett pågående arbete i förändring och framtiden innebär säkert fler ombyggnader.

Idag består återvinningsverksamheten av två delar. Den ena är ett avtal med förpackningsindustrin. Därför är det förpackningar och tidningar vi återvinner. Den andra delen är miljöfarliga saker. Glödlampor, lysrör, batterier, färgrester, vitvaror mm.

På vår hemsida (brfmasthugget.se/avfallshantering) finns information hur vi hanterar de nya råvarorna. Även Göteborgs kommun (goteborg.se) och Renova (renova.se) har hemsidor med information om hur och var vi skall hantera återvinningen.

Egentligen är det inte så svårt. Skölj bort det värsta kladdet. Försök att separera olika material där det är lätt att göra det. Platta till kartongerna.

Det finns information på väggen i återvinningsrummen, vilka kärl du skall lägga sakerna i. Ja just det, lägg i kärlen. Det blir tyvärr en besvärlig arbetsmiljö för våra fastighetsskötare, som har en grannliga uppgift att städa efter oss. Egentligen helt i onödan. Deras tid är värdefull och kan användas bättre.

De flesta sakerna kan du lägga i de vanliga återvinningsrummen som finns runt omkring i vårt område. På Repslagaregatan finns dessutom ett miljörum för elektronik, vitvaror, färgrester och bilbatterier.

Där finns också ett grovsoprum med plats för mer skrymmande saker som möbler.

På Klostergången finns en kompostmaskin. Byggavfall från renovering, det gamla köket och gips får vi själva transportera till Renova, till exempel till återvinningsstationen i Högsbo.

Ju bättre vi sorterar och tar till vara, desto mer värdefull blir råvaran för användning i sitt nya liv, och vi sparar på naturens ändliga resurser.

Mischa Gavrusjov
ORDFÖRANDE

Redaktör och ansvarig utgivare:
Björn Ohlsson

Redaktion: Birgitta Edgren, Sanja Peter,
Peter Sahlberg, Inga Sandberg, Sten
Zackrisson

Layout: Siri Reuterstrand
Knockout Reportage
e-post: siri@alba.nu

Tryck: Linderoths, Göteborg
e-post: respons@linderoths.se

Kontakt med redaktionen sker via
Björn Ohlsson tel 42 55 16,
e-post: bjorn.hanna@spray.se

Bostadsrättsföreningens styrelse når du
lättast via expeditionen 85 03 00 eller
via e-post:
styrelse@adm.brfmasthugget.se

Felanmälan: ring 85 03 10 eller via
formulär på hemsidan.

Hemsida: www.brfmasthugget.se

Manusstopp för nr 4-14 15 november

På grund av personalutbildning är förvaltningskontoret stängt 9/12.

Delar av kontorspersonalen och driftsenheten arbetar. Även växeln är stängd och hänvisning sker till mobiltelefoner, direktnummer och e-post. Felanmälan kan som vanligt göras genom inspelning på telefon 031-850310 eller genom formulär på hemsidan.

Omslagsfoto framsida: Klamparegatans nedre gård tätas. Allt, inklusive planteringarna fick tas bort. Foto: Sten Zackrisson
Baksida: Långsamt blir fasad efter fasad färdig. Foto: thomas Johansson

HÄR ÄR PROGRAMMET I KORTHET

- 28 oktober, kl 19.00. Kal å Ada på besök.
- 21 november, kl 19.00. Pub med quiz
- 13 oktober och 10 november. Fika med kaffe och fralla kl 11–13 i Masthuggets hus, Lilla salen, måndagarna.

Utöver detta har Bridgesektionen startat sin verksamhet. Vill du vara med? Ring Karin Berner 031-12 57 75.

Harald Treutiger och Ingmarie Dalin är de som just nu representerar Kal å Ada och som för det göteborgska kulturarvet vidare. Foto: Scenportalen

HÖST MED KULTURFÖRENINGEN

Kal å Ada och pub med quiz i Masthuggets hus

En filmvisning har redan gått av stapeln när läsaren får detta nummer av Masthuggsnytt i sin hand. Men från och med nu sker vad som nedan följer.

Tisdag den 28 oktober kl 19.00 får vi i Masthuggets besök av Kal å Ada, det vill säga Harald Treutiger och Ingmarie Dalin. Räkna med sång, visor och en och annan göteborgsvits i den uppskattade föreställningen ”nu och ännu då va”. Ingmarie och Harald har av Kals Åden förläsnats utmärkelsen ‘Kal å Ada’ som utdelas vartannat år. Se <http://www.kalsaden.se/kalaada.htm>.

Fredag 21 november blir det återigen en kär repris. Lokalpuben Hugget bjuder in till en afton med glada grannar, törstiga strupar och quiz och förstås lite musik i öronen och för de vågade även möjlighet att svänga på påkarna, det som kallas dansa.

I oktober månad hade vi tänkt ge marknadskrafterna fritt spelrum här uppe i vårt område genom att åter igen ordna den eftertraktade Huggets Loppmarknad. Men se det gick inte – lokalen var helt uppbokad och den enda lördagstid vi hade kunnat få var från kl 14.00 och framåt. Det hade blivit en väldigt kort loppis!

Men misströsta inte – vi spikar i stället upp en lördag fram på västkanten. Börja därför inte hösten med att städa bort och slänga urvuxet, utläst och färdiglyssnat – spar i stället detta till vårens loppis med möjlighet att tjäna en liten hacka och samtidigt glädja en medmänniska med ett eller annat fynd. Två flugor i en smäll, så att säga. Vidare information och anslag kommer.

PETER SAHLBERG

Bingarna med alla växter längs med fasaderna har fått tas bort under tätningsarbetet...

KLAMPAREGATANS NEDRE

När fasadrenoveringen nästan var klar

Just när byggställningarna från fasad- och balkongrenoveringen tagits ner på Klamparegatans nedre gård, nr 11–17, började gården rivas ned till betongen. I början av december skall gården stå uppbyggd igen, med ny grönyta i mitten, ny grillplats och plats för nya växter.

– Det är inget roligt år för de boende här, med mycket olägenheter i form av byggskynken, buller och en gård som inte kan användas. Men av praktiska skäl var det bästa att göra de nödvändiga tätningsarbetena på gården i samband med fasadrenoveringen, säger Kjell Johansson, förvaltningschef i Brf Masthugget.

Problemet som skall åtgärdas för många år framåt är det vattenläckage som sker till

den stora idrottshallen Masthuggshallen som ligger under gården.

– Det har både läckt från bingarna intill husfasaden och vid den bortre änden vid lekplatsen. Genom att tätta gårdsbjälklaget säkerställer vi att vi inte får några vattenskadorna framöver, säger Daniel Lindgren, tekniskt ansvarig på förvaltningen.

Föreningen har tätat flera andra gårdar under de senaste åren, på Vaktmästaregången, Fyrmästaregången, Mattsosliden och Klamparegatans övre gård, men där har det räckt att tätta under bingar och gångytor.

Skall hålla 40 år

Även här på Klamparegatans nedre gård har man tätat under bingarna tidigare, men nu hjälpte det inte längre, så det var tvunget att ta hela gårdsytan ovanför hallen. En sådan här genomgripande tätning

har inte gjorts sedan husen byggdes för mer än 40 år sen, 1969.

– Den här tätningen skall hålla minst 40 år till, säger Kjell.

Själva rivningen av gården startade den 4 augusti. Först försvann en stor del av växtligheten.

Det stora bigarråträdet och den flerstammade katsuran i mittbassängen sågades ned och buskar och övrig växtlighet togs bort. Sedan revs hela bassängen med sina slitna trämurar, liksom cykelhuset mot Masthuggsliden, grillplatsen och buskarna i slänten mot Klamparegatans övre gård.

Vissa växter räddades

Inom kort var gården ännu mer ödlig och asfaltsteril än i början av 1980-talet innan de boende tog initiativ till anläggande av en växtbassäng i mitten. Den enda grön-

...men några växter har räddats genom att planteras på annan plats så länge.

GÅRD REVS FÖR TÄTNING

var det dags för gården

ska som finns på gården nu, förutom några träd, är den gröna färgen på fasaderna.

Växterna vid fasaderna försvann redan i våras när fasadrenoveringen körde igång. En del växter i dessa bingar, som rosor, pioner och liljor, räddades dock av gårdsombuden som grävde upp dem och planterade om dem i en rabatt på baksidan av gården.

När all växtlighet var borta sågades betongmurarna upp i delar och kördes bort till den gamla grillplatsen för förvaring i väntan på återmontering när tätningsarbetena är klara.

För att kunna täta gården ordentligt måste man ta bort allt material, asfalt och grus, ner till betongbjälklaget.

– När vi river av allt har vi möjlighet att göra en översyn av betongbjälklaget och åtgärda de betongskador som finns, säger Daniel.

Tätningen sker i flera lager. Först läggs

en helklistrad gummimatta som viks upp mot fasaden. Sedan läggs gjutasfalt.

– Vinkeln mellan fasad och betongbjälklag är extra känslig, påpekar Daniel.

Doft av asfalt

Ovanpå tätskikten läggs ett dränerande lager som gör att det vatten som samlas på betongbjälklaget rinner ut mot gårdens mitt, där en ny synlig brunn skall placeras. Det skapas alltså två avvattningszoner, dels en för ytvattnet från gården och dels en för det vatten som rinner under bingarnas betongmurar genom dräneringslagret, ut i brunnarna någon decimeter under ytan. De brunnar som fanns i betongbingarna vid fasaderna tas bort. Viktigt är att hela ytan lutar utåt gården, så att vattnet rinner dit.

Det kritiska ögonblicket är när man tagit bort det gamla tätskiktet och betong-

bjälklaget ligger öppet för regnskurarna. Därför river man och tätar en bit av gården i taget. Doften av asfalt ligger tung på gården och det bullrar högt när gasbrännarna värmer på.

När de undre skikten är på plats är det dags för ett bärlager. Ytan täcks av vanlig asfalt. Betongmurarna återmonteras, en del av slänten får nya betongmurar för terrassering och grillplatsen och den nya grönytan i mitten byggs upp. Hur den nya gården kommer att se ut och hur arbetsprocessen sett ut skildras i artikeln på nästa uppslag.

TEXT: BJÖRN OHLSSON
FOTO: STEN ZACKRISSON

Boende påverkade nya gårdens utformning

Utformningen av Klamparegatans nya gård har skett i samverkan mellan förvaltningen, en arkitektbyrå, gårdsombuden och de boende.

Det slutgiltiga förslaget för den nya gårdsutformningen gick ut på omröstning och 26 av de 28 boende som röstade ställde sig bakom förslaget. 20 boende avstod från att rösta. Eftersom de boende i huvudsak var nöjda med hur gården såg ut kommer den nya gården att likna den tidigare.

Den 30 augusti 2013 hölls det första mötet mellan förvaltare Lars Ohlsson, de fyra gårdsombuden och den arkitektbyrå, O2 Landskap, som fått uppdraget att skissa på en ny utformning av gården. Gårdsombuden var eniga om att gården var bra som den var, med placering av grillplats och grönytan i mitten. Det som boende länge framfört var framför allt en önskan om en upprustning av grillplatsen.

Boendemöte

I december kom ett förslag från arkitekterna som sedan diskuterades på ett möte med gårdsombuden. Den 28 december ordnade gårdsombuden en gårdsvandring då förslaget diskuterades. Den 7 januari inbjöds alla boende på gården till ett möte om gårdens nya utformning. Mer än 15 boende kom för att ge sina synpunkter på arkitekternas förslag.

Efter mötet ändrade arkitekterna sitt förslag på flera punkter i enlighet med de boendes önskemål. En bred trätrappa från grönytan mot Masthuggsliden togs bort och ersattes med rabatter och växter som skyddar mot vind och insyn. Förslaget om breddade entréer slopades, eftersom det innebar att den totala grönytan skulle minska.

Synpunkter på grillarna

Arkitekternas nya förslag som gick ut på omröstning i mars fick också ett stort stöd. Bara två hushåll röstade emot och de var inte emot helheten utan bara delar av för-

För att kunna tätta gården fick allt som tidigare funnits på den tas bort.

slaget. Synpunkterna gällde framför allt grillplatsen, där de plastbyggda grillarna som de boende själva bekostat och byggt 1992 skulle ersättas av den typ av grillar som är standard på övriga gårdar och som enligt vissa boende på gården fungerar sämre.

– Det är en kostnadsfråga. Vi måste erbjuda samma grillar till alla gårdar. Det skulle också bli mycket dyrare att byta galler och annat till platsbyggda grillar än till våra standardgrillar, säger förvaltningschef Kjell Johansson.

Glastak och lekplats

En annan del som kritiserades var att det skulle bli ett större glastak över grillplatsen än vad vissa boende önskat. Här framhävde förvaltningen vikten av att den medlem på Klamparegatans övre gård som har balkong precis ovanför grillplatsen skall slippa ljudmässiga störningar.

Den stora lekplatsen med gungor och en del annan lekutrustning, som används såväl av de barn som bor på gården som förskolan på Rangströmsliden, kommer att bevaras som den är, men delas upp i

två ytor, en för lekutrustning och en för sandlek.

Cykelhuset kommer att få samma utformning som övriga nya cykelhus i området med tak av sedumväxter. Det kommer också att flyttas utåt Masthuggsliden. Grönytan i mitten kommer att vara ungefär lika stor som förut, men med en annorlunda form och med en stenlagd uteplats i ena änden.

Trappor tas bort

Trapporna vid entréerna kommer att tas bort och ersättas med ramper av betongplattor, vilket är i linje med föreningens policy för tillgänglighet. Gårdsytan blir 3–5 cm högre mot planteringsbingarna och utanför entréerna.

En del planteringar av växter kommer att ske i oktober. Resten sker under våren 2015. När det gäller växtbingarna utmed fasaden kommer trädgårdsmästare Gert Lindberg att ta fram ett förslag som skall diskuteras med gårdsombuden och övriga boende.

TEXT: BJÖRN OHLSSON
FOTO: STEN ZACKRISSON

Åter- vinning!

MILJÖFARLIGT AVFALL

Miljöfarligt avfall är något vi skulle vilja slippa överhuvudtaget. Men det går att återvinna en hel del och oskadliggöra det mesta om man sorterar rätt och inte slänger sådant som batterier, lågenergilampor, lösningsmedel och färger i hushållsavfallet. I vårt bostadsområde går man till miljörummet och använder de behållare för batterier och lampor som finns i återvinningsrummen.

Även om många av de allra mest miljöfarliga ämnen är förbjudna, finns det en hel del kvar som man bär hem när man handlar och som inte bör hamna i

mark, luft eller vatten, både för vår egen hälsas och för naturens skull.

Att sortera sitt avfall rätt är inte alltid lätt, men viktigast av allt är egentligen att sortera ut det miljöfarliga avfallet så att det inte sprids vidare. I tidigare nummer av Masthuggsnytt (nr 4/2010, nr 1/2011, nr 3/2011, nr 1/2012, nr 3/2012 och nr 3/2013) har vi beskrivit hur materialen plast, glas, papp & kartong, metall, tidningar och kontorspapper samt biologiskt avfall återvinns. Nu är det dags för det miljöfarliga avfallet.

HÄR KAN DU LÄMNA DITT MILJÖFARLIGA AVFALL

I miljörummet på Vaktmästaregången 14 kan man lägga glödlampor, lågenergilampor, lysrör, småbatterier, bilbatterier, elektronikavfall (mobiltelefoner, dataskärmar, el och batteridrivna verktyg, mindre hushållsmaskiner, datorer, tv), vitvaror (kyl, frys, spisar, diskmaskiner, tvättmaskiner), fasta oljeprodukter (oljebaserad färg, smörjfett, olja, spolarvätska etc), färgavfall (vattenbaserad färg-, lack- och limrester), aerosoler (sprayburkar).

I återvinningsrummen som finns på Andra Långgatan 48, Mattssonsliden 18, Skepparegången 20, Klamparegatans garage, Masthuggsliden 9 och Vaktmästaregången 5, kan man lägga batterier, lysrör och glödlampor i särskilda behållare. Då minimeras skadorna på vår miljö.

MILJÖFARLIGT AVFALL KAN SKADA VÅR MILJÖ

– om man inte lägger det på rätt plats

Med dagens sätt att leva används många farliga kemikalier och ämnen, både direkt och indirekt. Vi släpar hem tunga bärkassar från favoritaffärerna som ofta innehåller varor som är nödvändiga för vår bekvämlighet och trivsel.

Vanliga aktiviteter som skapar farligt avfall kan vara sådana enkla saker som att ha belysning, tv, mobil, städning, bilvård och renovering i hemmet. Miljöfarliga produkter, och det avfall som uppstår skall efter användning bäras till vårt miljörum. Tänk på att farligt avfall som hamnar fel bidrar till ökade utsläpp av skadliga ämnen till mark, luft och vatten.

Om batterier hamnar fel i hushållsavfallet kommer de att påverka kretsloppet, genom att de mals sönder när avfallet pressas ihop av komprimatorn. Då läcker frätande syra ut som inte är bra för miljön. Även metaller som kvicksilver och bly kan frigöras vid förbränningen eller så blir de kvar i askan.

Lätt att komma rätt

Uppre vid Repslagaregatan finns ett miljörum, som är utformat på ett sådant sätt att det är enkelt att komma rätt. I samarbete med det kommunägda avfalls- och återvinningsföretaget Renova har vi ett utbytessystem när det gäller bilbatterier, färg och andra kemikalier. Renova byter behållare med jämna mellanrum. Även behållaren för bilbatterier ingår i detta system. Till varje avfallstyp levereras informationsskylt och sorteringsinstruktioner.

På Ringön i Göteborg har Renova en anläggning för mottagning, sortering och mellanlagring av farligt avfall. Personalen där sorterar, dokumenterar och packar avfallet för vidare behandling på

Miljörummet på Vaktmästaregängen.

lämplig anläggning. Behandlingen kan innebära återvinning, energiutvinning eller destruktion. Ofta kombineras dessa metoder för mer sammansatta produkter.

Stor miljörisk

Felaktig hantering av farligt avfall kan utgöra en stor risk för skada på människa och miljö. Det är därför viktigt att inte blanda det med annat avfall, utan att lämna in det separat till professionella avfallsmottagare.

Några av de egenskaper som utmärker farligt avfall är att det kan var giftigt, cancerframkallande, frätande, foster-skadande, ekotoxiskt, smittförande eller brandfarligt.

Konsumtionen, till exempel kemikalie-

användningen och batterikonsumtionen, styr både vilka mängder farligt avfall som produceras och graden av farlighet.

72 ton per år

2013 samlades 72 240 ton farligt avfall in från de svenska hushållen. I mängden ingår även 44 000 ton impregnerat virke och 5 300 ton asbest. Det blir 7,5 kg farligt avfall per invånare. Om vi är cirka 3 000 invånare i Brf Masthugget så alstrar vi mer än 20 ton farligt avfall årligen! Borträskat virket och asbesten, som förvaltningen i förekommande fall hanterar, blir det ändå hela cirka 9 ton miljöfarligt avfall. Tyvärr hamnar inte allt detta avfall i miljörummet, utan en del läggs felaktigt i det vanliga hushållsavfallet.

Olika grupper

Utifrån avfallsförordningen har Renova definierat miljöfarligt avfall gruppvis enligt nedanstående förteckning.

- **Belysning:** Innehåller ofta kvicksilver eller bly. Gäller glöd-, halogen- och lågenergilampor, lysrör och LED-lampor.
- **Batterier:** Innehåller ibland kvicksilver och kadmium. Gäller knappceller, småbatterier, bilbatterier. Tänk på att en del batterier är inbyggda i leksaker, verktyg med mera.
- **Färg, lack och lim:** Alla sorters färg, lack och lim, även vattenbaserade.
- **Kvicksilver och andra tungmetaller:** Förutom ljuskällor och batterier även termometrar, barometrar, kvartslampor, vinkapsyler av bly, termostater, billarm.
- **Lösningsmedel:** Aceton, bensin, diesel, fotogen, avfettningsmedel, tändvätskor, eter, etylacetat, glykol, lacknafta, metanol, styren, thinner.
- **Oljor:** Smörjolja och oljefilter, smörjefetter, hydraulolja.
- **Övrigt:** Sprayburkar med innehållsrester, brandvarnare och stickande/skärande avfall. Läkemedel lämnas till apoteket.

TEXT OCH FOTO: STEN ZACKRISSON

SÅ HÄR ÅTERVINNS MILJÖFARLIGT AVFALL

- Farligt avfall, som innehåller metaller, batterier och annat metallhaltigt avfall kan smältas för att återvinna metallen. Metallhaltigt avfall kan även blandas med rena metallråvaror och ingå i den ordinarie processen vid ett smältverk.
- Genom kryobehandling fryses färgburkar, oljefilter och färgaerosoler ned till -180 C med flytande kväve. Därefter krossas det frysta materialet så att det går att separera plåten från färgen. Färg, lack och olja kan efter dispergering bli bränsle och metaller från emballagen kan återvinnas.
- Kvicksilverhaltiga ljuskällor, lysrör bland annat, klassas som farligt avfall. Lysrör återvinns genom att ändarna kapas och lyspulvret blåses ut och glaset krossas. Metalländarna går till återvinning, lyspulvret samlas upp och kan återanvändas. Glaset smälts om och återanvänds till nya ljuskällor. Upp till 97 procent av materialet i ett lysrör kan återvinnas.
- Vissa typer av spillolja kan efter rening, destillation och regenerering återanvändas. Regeneringen är en relativt komplicerad process som innefattar rening, destillation samt slutberedning. För närvarande finns endast en anläggning för regenerering av spillolja i Norden, den ligger i danska Kalundborg.

Texten är hämtad från Avfall Sveriges hemsida: <http://www.avfallsverige.se/avfallshantering/farligt-avfall/>
Läs mer på: <http://www.renova.se/miljoskolan/elever/atervinning-material/farligt-avfall/>

Lovisa Lundberg och Boris Pejic är nya suppleanter i styrelsen.

NYA I STYRELSEN

Vid senaste årsmötet valdes två nya suppleanter in i styrelsen: Lovisa Lundberg och Boris Pejic

LOVISA LUNDBERG BOR på Fyrmästaregången, men flyttar snart till Masthuggsliden. Hon har bott i området i drygt ett år och har även varit gårdsombud.

Lummiga gårdar

– Jag känner mig så hedrad att få representera de boende i styrelsen. Det känns kul, säger hon.

Lovisa ”brinner” för våra gröna och lummiga gårdar. Hon har startat odling av nyttoväxter på sin gård. Där frodas bland annat en örtagård, smultron, rabarber, squash och även rodnande tomater.

Som utbildad fritidsledare var hon ar-

betsledare för våra unga sommarjobbare i somras.

– En viss föreningserfarenhet fick jag från styrelsen vid Kjesäters folkhögskola. Annars är jag väldigt driven och har startat olika projekt som har gått bra, berättar Lovisa.

Gillar pingis

Boris Pejic, bor även han på Fyrmästaregången och har bott i området lite längre. Han är inflyttad från Sandared nära Borås. Där satt han i tennisklubbens styrelse. Här i Masthugget hittade han snabbt pingisrummet i den hädangångna barack-

en och gläds nu över det nya trivsamma allaktivitetsrummet.

– För mig är det självklart att vara med och ta ansvar och påverka, så jag hörde av mig själv till valberedningen för några år sen. Först nu ”fanns det plats”, berättar Boris.

Sant är att båda drar ner styrelsens medelålder med många år.

TEXT: BIRGITTA EDGREN

FOTO: INGA SANDBERG

Styrelsen ville ha Mischa som ordförande

”ETT GULDLÄGE ATT TA ÖVER NU”

– Det är guldläge att ta över som ordförande efter Ingemar Albertssons tolv år på den posten. Hans engagemang och föreningsvana har bidragit till en väl fungerande styrelse. Han har varit en bra förebild, säger vår nye ordförande Mischa Gavrjusjov.

– Denna gång har styrelsen bara två nya ledamöter av tio, vilket borgar för god kontinuitet.

– Dessutom har vi en professionell förvaltning och en synnerligen professionell förvaltningschef i Kjell Johansson, kunning, strukturerad och erfaren med 14 år hos oss, fortsätter Mischa.

– Honom kan man luta sig mot.

Suppleant i tre år

– Jag har suttit som suppleant i styrelsen i tre år. Det var en annan styrelsemedlem som frågade om jag ville ställa upp. Hen hade märkt att jag gått på olika möten i föreningen. Nu inför ordförandevalet frågade valberedningen runt i styrelsen vem var och en kunde tänka sig som ordförande. Och valet föll på mig.

Spännande

– Det blir nytt och spännande. Vi ska fortsätta att vårda och förvalta vårt område. Vi har planerings- och styrinstrument att hålla oss till, vilka revideras årligen på styrelsekonferensen. De stora besluten om fasadrenovering, nybygget på terrassen samt ventilationsförbättring är tagna och genomförandet fortsätter ett par år till.

Renoveringen av 86 hissar har pågått flera år och är nu klar.

I filmens värld

Mischa har ett förflutet som filmfotograf. Han började redan i lumpen och senare

tog han över sin fars fotofirma som gjorde industri- och beställningsfilm, nyheter och sport för Sveriges television samt dokumentärfilm. I 14 år var han aktiv i GIFF, Göteborgs internationella filmfestival, mest som transportör. En långfilm vägde 25 kilo på den tiden.

Senare blev han assisterande fotograf på TV-serier och långfilm. Alla känner väl till Ronja Rövardotter?

Med Troell

På 90-talet började han arbeta med regissören Jan Troell.

– Då fick jag arbetsledaransvar för bland annat B- och C-fotografer, tekniker och elektriker, och ansvar för att se till all teknisk utrustning. En filminspelning tar ungefär tre månader. Då gäller det att vara resultatorienterad och kostnadseffektiv. Det är en bra skola för att kunna leda en styrelse.

– Jag har gjort cirka fjorton långfilmer plus ett antal tv-serier, varav fem långfilmer och några dokumentärer med Jan Troell.

Fick Guldbagge

Guldbaggen för bästa foto fick vi tillsammans för ”Så vit som en snö”, år 2002.

”Dom över död man” är den senaste filmen med Jan Troell.

En annan yrkeserfarenhet är jobbet som konstnärlig gästprofessor i filmfotografi vid Högskolan i Falun.

En riktig Kal

Mischa är urgöteborgare, vilket hörs på dialekten, född och uppvuxen i lägenhet i Örgryte. Det är hans ryska påbrå som gett honom både för- och efternamn. Han har alltid varit Göteborg trogen, trots alla filmjobb i Stockholm.

Till Masthugget flyttade han med sambo för sex år sen. Hon bodde redan här och trivdes bra.

– Vi bor i ett fantastiskt område: stora lägenheter med utsikt, gröna gårdar, ingen trafik och nära till stan. Rimliga kostnader och en god ekonomi i föreningen, avslutar Mischa Gavrjusjov och ser fram emot sitt förtroendeuppdrag.

TEXT: BIRGITTA EDGREN

FOTO: THOMAS JOHANSSON

DRAMATISK FÖRSTA KLOCKRINGNING 1914

Händelserik tid i världen och i Göteborg

Dubbelmord i Sarajevo. Franz Ferdinand med gemål dödad! Den 28 juni 1914. Den 2 augusti 1914 ringde Masthuggskyrkans klockor för att annonsera första världskrigets utbrott.

Sverige höll sig neutralt under första världskriget. All tillverkning och försäljning av krigsmaterial till de krigsförande staternas räkning var förbjudet i Sverige. Inga nobelpris delades ut i Stockholm det året.

Biograf och folkbibliotek

Det hände mycket i Göteborg under dessa tragiska krigsår som har betydelse för vår lokala historia och stadens utveckling. Juvelkvarnen vid Eriksberg började byggas. Biografen Viktoria, folkbiblioteket i Lundby samt Sannegårdshamnen var fär-

diga. Dessutom invigdes spårvägen mellan Kapellplatsen i Landala och Kviberg. Landala egnahemsområde byggdes efter typritningar av arkitekt Carl Westman, den samme som ritade Röhsska museet som invigdes 1916. Bältespännarna av J. P. Molin avtäcktes i Kungsparken.

Kajen rasade

1916 rasade en 110 meter lång och 32 meter bred kaj i Göteborg vid Stigbergskajens förlängning västerut mot Fiskhamnen. Sättningen var så djup att vattnet täckte större delen av den förutvarande kajpla-

nen. Förstärkningsarbetet på den förstörda kajen hade påbörjats två år tidigare.

Brödupproret

1917, den första maj, ägde en stor demonstration rum mot livsmedelsspekulationer samt för åtgärder mot bostadsbristen. Upp till 50 000 deltagare samlades och tågade genom Olivedal, Haga och Masthugget. Det slutade med upplopp och kravaller som en reaktion på svälten som rådde i skuggan av första världskriget och regeringens hårdföra livsmedelspolitik. Det kom att kallas brödupproret.

Samma år hittades den så kallade Gulaschkungen E Lundström död i Långe- drag på grund av svindelaffärer där flera hundra personer lurades på sina besparingar.

Sänkverk och masthamn

Masthuggskajen har fått sitt namn av de upplag med mast- och skeppsvirke, som ännu på 1880-talet lagrades inom det som då hette Sänkvarfvet. Här fanns en liten hamn som gick upp i stranden nedanför Masthuggstorget. I gränden som ledde dit låg ett litet rödmålat tullhus.

Gatan och området fick sitt namn efter det sänkverk som anlades i älven utanför kronans masthamn 1679. Ett sänkverk var en höj- och sänkbar bom, en anordning som var avsedd att hindra fientliga fartyg från att ta sig in i inre hamnområdet.

Tullhuset anlades vid sänkverket 1896 för att kunna kontrollera lasterna av sprit, vin, tobak och andra varor från att olagligen ta sig in i inre hamnområdet.

Blev en storhamn

Under 1880-talet började Göteborgs hamn utvecklas till storhamn och delen mellan Rosenlund och sänkverket byggdes huvudsakligen under 1890-talet. Från den här östra delen av Masthuggskajen utgick Wilsonlinjens emigrantfartyg i början av 1880-talet, två gånger i veckan. Därför har den kallats avskedens, tårarnas, drömmarnas eller förväntningarnas kaj. Den västra delen var lastfartygens kaj, dit maskiner, spannmål, olja och bomull lastades in i landet. Där ligger Stena Lines Danmarksfärjor idag.

Arbetsstadsdelen växer

Under början av 1900-talet växte stadsdelen Masthugget på grund av inflyttningen från landsbygden och blev en arbetsstadsdelen där den manliga delen av befolkningen huvudsakligen var hamnarbetare eller sjömän och kvinnorna antingen hemmafruar eller textilarbeterskor.

Andelen hamnarbetarbostäder var i början av 1900-talet störst i Stigberget och Olivedal, därefter Majorna och Haga.

Bildade fackföreningar

I slutet av 1800-talet började arbetare gå samman i så kallade unioner för att hålla stånd mot en ökad exploatering och omänskliga arbetsvillkor. Redan 1884 bildades Sjömans- och eldarefackförening-

Masthuggskyrkan under uppbyggnad.

Föreg sida: Vy mot Masthuggskajen 1930-talet – med hamnbyggnader, Masthuggskyrkan, Johanneskyrkan och Henriksberg i bakgrunden. Kvinna vid havet, statyn som 1934 restes till minne av de sjömän som stupade under första världskriget har ännu inte kommit på plats på sitt torn. Konstruktionen ute i älven där båtarna stannar är en förtöjningsanordning. Foto: Göteborgs stadsmuseum.

Med anledning av 100-årsjubileet hänger en fotoutställning gjord tillsammans med Göteborgs Stadsmuseum inne i kyrkan fram till 19 oktober Foto: Sanja Peter.

Masthuggskajen omkring 1915. Varorna redo för fraktning antingen från eller till Göteborg/Sverige; en telefonhytt och i bakgrunden magasin nummer VI. Masthugget – hugge, hygge – plats där man hugger träd i syfte att göra master, i masthamnarna vid älven. Foto: Göteborgs stadsmuseum.

en i Masthugget. Även Stufveriarbetarnes fackförening bildades vid Stigberget. Göteborgs hamnarbetare har funnits sedan 1885 och är en obruten facklig rörelse som har få motsvarigheter även internationellt.

Under den här tiden främjades även nykterheten, så att redarna inte kunde använda sig av ett gammalt trick, nämligen att ordna billigare utskänkning under konflikter och på så vis få svagare och fogligare motståndare. IOGT, som bildades i Masthugget 1879, har vi skrivit om i Masthuggsnytt nr 1/2011.

Föreningarna bildade även hjälpkassa för begravningar, sjukkassa och pensionsfond.

Masthuggskyrkan 100 år

Masthuggskyrkans klockor ringde redan den 2 augusti 1914, liksom stadens övriga kyrkor, för att annonsera den allmänna mobiliseringen. Men det var först den 11 oktober som kyrkan officiellt invigdes av biskop E Rodhe.

”Kyrkans två klockor på tillsammans 5,2 ton, gjutna på Götaverken, fick oväntat tas i bruk den 2 augusti 1914. Kyrkoherden väcktes av polisen klockan fyra på morgonen och fick meddelandet att kyrkans

klockor skulle ringa för mobilisering”, skriver komminister Anna Dubár.

Utställning i kyrkan

Masthuggskyrkan fyller alltså 100 år i år och församlingen har i samarbete med Göteborgs stadsmuseum gjort en utställning om kyrkan och om stadsdelen. Jubileumsåret firas med konserter, gudstjänster och utställningar.

Masthuggskyrkan är ett av de främsta exemplen på den svenska nationalromantikens arkitektur. Nationella ideal var viktiga i Sverige under den här tiden som ett försvar av den historia man såg försvinna med industrialismen. Det var kopplat till och förstärkt av unionsupplösningen från Norge, en union som varade från 1814 till 1905.

Få spår från kriget

Första världskriget lämnade inga större spår för eftervärlden i Göteborg. Utmed kusten finns en del minnen från soldatmobiliseringstiden. De inkallade hade till uppgift att bevaka och skydda en kustremsa och för att fördriva tiden ristade de in sina namn på stenarna vid havet. På Smithska udden står en ”runsten” som res-

tes till minne av Landstormens mobilisering med året 1914 inristat.

Fred efter fyra år

Den habsburgska dynastin, som hade en rik krönika av tragiska öden även innan furstens död i Sarajevo, avslutades i och med första världskriget. Vid den tiden hade Japan, på grund av sina krav på den tyska kinakolonin i Kaiaochou, hunnit vara med i kriget mot Tyskland; och i Ryssland utropade soldatrådet 1917 republik efter strider mellan bolsjevikerna och kejsartrogna i Petrograd med Lenin som ledare för kommunisterna. Under tiden blev Panamakanalen färdig, en 65 km lång förbindelse mellan Atlanten och Stilla havet. I Göteborg satte Hillevi Stenhammar världsrekord i längdhopp för flickor med 4,64 meter.

Kriget förklarades avslutat den 11 november 1918. Fyra år och en månad efter Masthuggskyrkans invigning.

SANJA PETER

Källor: Världsbändelser i ord och bild, red Dagfinn Stenberg, Svenska pressnyheter Norrköping 1958, samt Hamnbilder från Göteborg, Björn Olson och Curt Svenson, Wezäta 1981.

Sonja Bahlenberg, Maria Westberg,
Ottilia Mackerte och Lina Ström.

Bra erfarenhet att sommarjobba för föreningen

Under tjugofem års tid har områdets ungdomar getts möjlighet att söka sommarjobb som trädgårdsarbetare. Kriteriet i år är att de är födda senast 1998, är mantalsskrivna på en adress i föreningen och kan jobba sammanhängande i tre veckor.

Antalet sökande har sjunkit de sista åren, vilket kan kopplas till att årskullarna i mitten på 90-talet inte var så stora. Under sommaren har tolv ungdomar arbetat i lag om fyra under nio veckor. Grupperna har haft två handledare, Malin Rosvall och Lovisa Lundberg.

Malin och Lovisa

För Malin är det femte säsongen hon är arbetsledare för ungdomarna, men för Lovisa är det premiär. Det är för resten samma Lovisa som sedan årsmötet är suppleant i styrelsen.

Masthuggsnytt träffade de fyra flickorna i gruppen som arbetade i det sista passet några dagar innan de skulle sluta. Den bestod av Sonja Bahlenberg, Lina Ström, Ottilia Mackerte och Maria Westberg.

Öppnar ögonen

De var samstämmiga om att det är en bra erfarenhet att sommarjobba i området. Det öppnar ögonen för den yttre miljön samtidigt som det är en merit att ha haft en anställning. De får avtalsenlig lön och semesterersättning.

Ingen av tjejerna tänker dock fortsätta inom gebitet trädgård. Nu tar gymnasiet vid med vitt skilda inriktningar för var och en.

Olika program

Lina Ström, inflyttad från Majorna till Masthugget för två år sedan, går på Hvitfeldtska och läser natur. Sonja Bahlenberg

har flyttat inom området, men bor numera på Mattssonsliden. För hennes del är det musikprogrammet på Hulebäcksgymnasiet i Mölnlycke med inriktning på slagverk som hon vill ägna sig åt. Ottilia Mackerte, som också har flyttat inom området, har valt Donnergymnasiet medan Maria Westberg, Masthuggsbo de senaste tio åren, går på Pohlhem för att lära sig teknisk design.

Avtackning med lunch

Som brukligt är på de flesta arbetsplatser uppmärksammas den sista arbetadagen med en avtackning. Den består i en lunch på någon av restaurangerna på Andra Långgatan.

TEXT OCH FOTO: INGA SANDBERG

GÅRDSOMBUDEN

Besökte gårdar och butiker i Bohuslän

Vädret var inte det allra bästa lördagen den 30 augusti när vi startade vår utflykt upp igenom Bohuslän, men vad spelar det för roll när man är i trevligt sällskap. Som tur var kom bussen från Ljungskile Buss i god tid så ingen behövde stå ute i regnet och vänta.

I Ljungskile svängde vi in där vår guide Petra Olsson, tillika arrangör av resan, hoppade på och följde med oss till de olika utflyktsmålen. Första anhalt var Ulvesunds Växthus ett par kilometer väster om Ljungskile. Det är en handelsträdgård som startades för 60 år sedan av Gullan och Gustav Abrahamsson. Deras svärdotter Marie-Louise Abrahamsson driver numera stället.

Utan konstgödning

Sommarblommor drivs fortfarande upp på samma sätt som för 60 år sedan vilket

innebär att de skolas och krukas om minst ett par gånger för att sedan växa i egen takt utan konstgödning för att bli starka och hållbara innan de säljs.

I växthuscaféet åtnjöt vi förmiddagskaffe med hembakat bröd med närproducerat pålägg.

Konst kunde vi också titta på. För tillfället hängde där tavlor av Anita Hauger. Utanför var de sprättande hönsen med sin praktfulla tupp som rönt stort intresse, men även utbudet i växthuset.

Några passade på att inhandla växter men också ostar som såldes i en saluvagn

intill. Väl inpackade och märkta förvarades de i bussens kylbox till resans ände som var Fjällgatan i Göteborg.

Programändring

Enligt programmet skulle nästa stopp varit Landeriet Handelsträdgård på Boke-näset men bara ett par dagar innan hade de meddelat Petra att de redan stängt för säsongen. Det mesta var slutsålt och det fanns ingenting att visa upp tyckte de. Nu gällde det att i all hast hitta ett annat ställe att besöka.

Med sin lokalkännedom och känsla för vårt intresse tipsade Petra om företaget 2 Fröknar, startat av två damer för fem år sedan på en gammal gård i närheten av Rotviksbro. De två driftiga fröknarna heter Evalena och Lillemor. En inrednings- och trendbutik finns i ett gammalt sädesmagasin. Även kläder, väskor och smycken finns att köpa.

För den kaffesugne finns café i det gamla boningshuset. Just nu håller det på att byggas ut för att inhysa en restaurang som snart står klar att ta emot de första gästerna.

Populära doftljus

I en närbelägen byggnad fanns en annan butik vars utbud mest bestod av olika märkeskläder men också lite annat smått och gott som till exempel doftljus vars stearin man kunde använda som handcrème. Just dessa var av någon anledning särskilt populära bland oss gårdsombud. Kan det

Deltagarna på resan: Från vänster till höger Monica Carlsson, Boris Pejic, Karin Hansson, Solveig Lillenes, Eva Johansson, Ann-Margret Brodin, Urszula Szaron, Gill Flodstrand, Laila Winberg, Berit Pettersson, Birgitta Edgren, Siv Björk, Inga Sandberg, Svante Welin, Solveig Nordlund, Lovisa Lundberg, Anna-Karin Kollind och Malin Jacobsson.

Bilden på vänster sida: Bengt Mattsson och Petra Olsson, chaufför respektive guide.

bero på våra nariga händer efter allt trädgårdsarbete?

Största vägfärjan

Det regnade rejält när vi åkte vidare på väg 161 mot Lysekil men det bekymrade oss inte. Vid Skår fick vi vänta 10 minuter på färjan som går till Finnsbo. Där ute på Gullmaren såg vi den nya vägfärjan som invigts dagen innan. Med en längd på 100 meter och bredd på 18 meter är den landets största vägfärja. Den har utrymme för 80 bilar och 297 passagerare. Vi tyckte inte den verkade så värst mycket större än den färja vi åkte men så är ju den också landets näst största.

Lunch i Lysekil

Just som vi klev av bussen i Lysekil upphörde regnet. Inne på Havets Hus Bistro hos Niklas och Linda serverades vi en

välsmakande lunch bestående av ugnsbakad kyckling med skogssvampsås och kokt potatis varefter vi tog en kopp kaffe och kaka. Mätta och nöjda fortsatte vi färden till Brastad, närmare bestämt till hållristningarna i Backa med sin spektakulära Skomakaren. Härifrån var det inte långt till Röe Gård som var sista anhalten på vår resa.

Gården ägs av familjen Christensson som bedriver flera olika verksamheter där. Här finns kafé och restaurang, presentbutik inrymd i ett gammalt sädesmagasin, konferenslokaler, olika aktiviteter för semesterfirare så som att bo på en lantgård med djur, nära till havsbad, vandringsleder och mycket annat.

Marmelad och fröknäcke

Eftersom vi fortfarande var mätta efter lunchen väntade vi med kaffe och fika till

efter att vi utforskat butiken med sitt stora och varierande utbud av allt mellan himmel och jord. Konst och keramik, leksaker, godis, böcker, livsmedel så som marmelad, saft, sylt, kryddor och teer och inte minst deras hembakade fröknäcke. Många av oss kunde inte låta bli att handla något lite i alla fall.

Tiden går fort när man har roligt och innan vi visste ordet av var vi åter hemma i Masthugget fulla av intryck efter en givande resa.

TEXT OCH FOTO: INGA SANDBERG

Foto: Thomas Johansson

Masthuggsterrassen

Nyproduktionen och markarbetena på Masthuggsterrassen är något försenade. Betongbjälklaget har förstärkts med balkar i underliggande garage för att möjliggöra framkomlighet för Räddningstjänstens fordon. Förstärkningar har även skett genom tillförande av balkar under den nya husproduktionen.

Markytorna har försetts med falluppbyggnad och nya brunnar. Läggnings av nya tätskikt pågår och beräknas vara klar i mitten av september månad. Härefter påbörjas uppbyggnaden av markskikten med nya asfalterade och plattsatta ytor samt nya planteringsytor. Montering av räcke pågår och rivning av ställning vid Andra Långgatan påbörjas i slutet av september.

Båda husen skall vara täta och förråden skall vara monterade under september. Sedan påbörjas montering av fasadmateriäl i zinkplåt och cederträ. Fasaderna och sedumtaken beräknas vara klara för både Masthuggsterrassen 7 och 9 under november. De invändiga arbetena i husen kommer troligen att färdigställas först under februari månad 2015. Inflyttning beräknas kunna ske under april månad.

Fasadrenoveringen

Fasadrenoveringen är i stort sett klar på Klostergången 1–5, 7–13, Vaktmästaregången 1–5, 2–6, 8–12 och 16. För dessa hus kvarstår viss målning av hussocklar och arbeten med entrépartier. På Vaktmä-

staregången 7–13 har fönsterbyte skett vilket orsakat förseningar på gårdssidan.

Framtagandet av nya lösningar för bättre tekniskt och estetiskt utförande avseende fasadglaset som monteras vid sidan om hörnbalkongerna mot staden har medfört förseningar med montering av fasadglas och balkongfronter på Vaktmästaregången 9, Rangströmsliden 3, Klamparegatan 5 och 13. På Klostergången 9 kommer hörnbalkongerna senare att förses med nya frontglas med klarglasdel i överkant.

Fasadrenoveringen skall enligt nu gällande tidplan vara klar under 2014 på Klamparegatan 3–9, 11–17 och Rangströmsliden 1–7. Även arbetena på Masthuggsliden 10–16 och 18–22 skall med undantag för fönstermålning vara klara under 2014. Fönstermålning för dessa hus sker under våren 2015.

På Vaktmästaregången 9, Kostergången 9, Masthuggsliden 14, Rangströmsliden 3, Klamparegatan 5 och 13 finns i entréplanet lägenheter på båda sidor med insyn. Vissa lägenheter har insynskydd i form av spaljeer som kommer att tas ned. Tanken är att lägenheterna på båda sidorna om entrén skall förses med nya insynskydd i form av frostade glaspartier. Förvaltningen kommer att gå ut med information till berörda lägenhetsinnehavare.

Föreningen kommer att upphandla fasadrenovering för de kvarstående husen under hösten. Tanken är att fasadrenovering under 2015 skall genomföras på Mattssonsliden 2–6, 8–16, 18–28 och Skepparegången 2–8. Husen på Skepparegången 10–18, 20–30, Fyrmästaregången 2–10 och 12–20 renoveras under 2016.

Klamparegatan 11–17

Gårdsbyggnaden på Klamparegatan 11–17 pågår. Gården har rivits och arbetena med läggning av nya tätskikt är klara. Ombyggnaden skall vara klar under hösten 2014. Plantering kommer troligen att ske under våren 2015. Se även sidan 4–7.

Klostergången 1–13

Föreningen har problem med läckage från planteringsytorna mot fasaderna (växtbingarna) på Klostergången 1–13. Läckage har även noterats vid två andra punkter. Detta orsakar vattenskadorna i underliggande garage.

Green Landscaping AB genomför arbetena som omfattar urgrävning av åtta växtbingar, demontering av murar, tillförande av nytt heltäckande tätskikt, återfyllning och plantering av nytt växtmaterial. Jord och murar förvaras på den asfalterade bollplanen vid Klingners plats. Arbetena beräknas vara klara den 21 november. Plantering av nytt växtmaterial kommer att ske våren 2015.

I samband med tätningsarbetena kommer planteringsbingen vid förvaltningskontoret att minska. Detta för att förbättra den idag begränsade framkomligheten.

Ventilationsarbeten

Föreningen har beställt byte av fläktar och aggregat samt installation av värmeåtervinning på Skepparegången 10–18 och 20–30 av ISAB Ventilation AB. Arbetena på Skepparegången 10–18 är klara och arbetena på Skepparegången 20–30 skall vara klara under oktober månad.

Under 2015 planeras liknande arbeten på Fyrmästaregången 2–10 och 12–20.

Passersystem

Garagen på Fjällgatan och Kjellmansgatan kommer under oktober månad att förses med ett nytt passersystem. Garageportar och slussdörrar förses med beröringsfria läsare. Efter byte kommer endast de nya taggarna som samtliga boende erhållit att fungera. Hyresgäster i detta garage kommer att erhålla mer information.

Planen är att under 2014 även driftsätta nytt passersystem i garagen på Klamparegatan och Repslagaregatan.

Bredbandsnätet

Föreningen har sagt upp avtalet med vår kommunikationsoperatör Zitius per den 31 december 2014. Det är inte uteslutet att

nytt avtal kommer att tecknas med Zitius. Föreningens styrelse har dock beslutat att genomföra en förfrågan där fler kommunikationsoperatörer bjuds in och ges möjlighet att presentera sina alternativa lösningar.

Nötkärnan

Föreningen har byggt ut Nötkärnan Masthugget Familjeläkare & BVCs lokaler med ytterligare 168 kvm. Deras lokal uppgår efter ombyggnaden till 573 kvm.

Organisation

Håkan Lindmark som var områdesansvarig fastighetsskötare på Klostergången och Vaktmästaregången har avslutat sin anställning. Tjänsten kommer att annonseras ut. Johan Andersson har anställts som vikarierande fastighetsskötare under 2014.

Kontoret är stängt den 9 december

På grund av personalutbildning kommer förvaltningskontoret att vara stängt den 9 december. Delar av kontorspersonalen och driftsenheten arbetar. Även växeln är stängd och hänvisning sker till mobiltelefoner, direktnummer och e-post. Felanmälan kan som vanligt göras genom inspelning på telefon 031-850310 eller genom ifyllande av formulär på hemsidan.

Kjell Johansson
FÖRVALTNINGSCHEF

Här i slänten planeras bostäder som också kommer att skymma utsikten mot älven från Kjellmansgatan.

KLÅVESTENEN RULLAR LÅNGSAMT I KJELLMANSBACKEN

NYBYGGET KLÅVESTENEN vid Kjellmansgatan, som vi skrev om i Masthuggsnytt nr 4/2011, tycks rulla långsamt i den svängda backen ner mot Stigbergstorget. Så långt vi i dag kan se, har projektet inte satt några spår där. Inte ens en enda avbruten gren är bortrensad ur den sluttning som skall bebyggas. Men det kommer.

Stadsbyggnadskontoret meddelar att programmet är avslutat och arbetet med

detaljplanen är igång. Samrådshandlingar håller på att tas fram och själva samrådet beräknas ske under tredje kvartalet 2014.

Mer information kommer under hösten och då får vi säkerligen veta när byggstart kommer att ske.

TEXT OCH FOTO: PETER SAHLBERG

TRÄDGÅRDSTIPS HÖSTEN 2014

Det blev ingen lökmarknad i år. Orsaken är fasadrenoveringen. Om någon absolut vill sätta lökar i höst går det bra att meddela Gert så beställer han hem ett parti.

Städsegröna växter ska rotvattnas innan vattnet stängs av i slutet av oktober. Under tiden ni vattnar kan ni passa på och rensa ogräs i rabatterna.

Tyvär har förekomsten av mördarsniglar ökat i området. Hjälptill till att utrota dem. Tänk om vi kunde få ett snigelfritt område.

INGA SANDBERG

Foto: Sten Zackrisson

Varför har PSAB:s agenda gått före de boendes behov?

VI LEVER BLAND byggnadsställningar sedan februari. Tyvärr kan listan över bristerna i arbetet göras lång. Detta gäller både information, kommunikation, utförande och uppföljning. Jag vill här bara ta upp det viktigaste: hanteringen av balkongerna. Våra balkonger mot staden skulle blivit färdiga den 27 juni. Så har inte skett. I stället får vi vänta till den 9 september – en försening på två och en halv månad. Vi har fått olikartade förklaringar av föreningen och PSAB, alla svåra att acceptera.

Arbetena har dessutom i stort sett stått stilla under hela denna tid. Vi har alltså hindrats att använda våra balkonger under en

mycket lång tid – bland annat hela sommaren. Vi väntar oss därför en ersättning, såsom avdrag på hyran.

Man kan undra varför PSAB:s agenda har fått företräde framför de boendes behov. Hur har upphandlingen gjorts, vilka krav har man ställt på PSAB och hur har man följt upp dem?

Vi undrar också vilket skadestånd föreningen erhåller av PSAB på grund av balkongförsummelsen. Det är bara att hoppas att PSAB inte får fortsatt uppdrag här!

Lena Israel

KLAMPAREGATAN 5

Foto: Thomas Johansson

Svar på insändare från Lena Israel

BOENDE FÅR FÖRE BYGGSTART en omfattande information om olika delar i fasadprojektet och inbjudan till Öppet hus. Informationen innehåller en preliminär tidplan där vi tydligt anger att revidering kan ske. Flera arbetsmoment är väderberoende. Vi ställs inför olika typer av tekniska problem som kan orsaka förseningar.

Styrelsen och förvaltningen har som målsättning att de arbeten som utförs skall hålla en hög teknisk och estetisk kvalitet. Vi strävar efter att kunna erhålla lång livslängd på de arbeten som genomförs. Det ligger i både föreningens och medlemmarnas intresse att detta prioriteras före tidpunkten för färdigställande.

Diskussioner har förts med PSAB och deras underentreprenör Alnova om förbättrat tekniskt och estetiskt utförande avseende fasadglaset som monteras vid sidan om hörnbalkongerna mot staden. Detta har medfört förseningar vad gäller montering av fasadglas och balkongfronter på Vaktmästaregatan 9, Rangströmsliden 3, Klamparegatan 5 och 13. Boende har erhållit information om detta.

Föreningen genomför tillsammans med konsulter och besiktningsmän löpande

kontroller och besiktningar. I det fall boende upplever brister i utförandet är det av största vikt att detta meddelas förvaltningen. Som ett komplement till de besiktningar och kontroller som utförs sker utskick till boende med möjlighet att lämna synpunkter på utförda arbeten. Inkomna synpunkter dokumenteras och följs upp.

För en bostadsrättsförening gäller gemensam förvaltning. Det finns till skillnad från hyresrätt inte kommersiella intressen vid bostadsrätt utan föreningen tar ut en nettokostnad av medlemmarna. Detta gör att även ersättningsreglerna och lagstiftningen skiljer sig åt avseende hyresrätt och bostadsrätt. En medlem har endast rätt till ersättning från föreningen om föreningen varit vårdslös. I samtliga andra fall utgår ingen ersättning.

Fasadrenoveringen har föreningens medlemmar i demokratisk ordning tagit beslut om på föreningsstämmor. Fasadrenovering kommer att genomföras i hela området vilket innebär att samtliga medlemmar kommer att drabbas av störningar. Det är omöjligt att genomföra ett så omfattande projekt utan störningar och negativ inverkan på boendet. Det är givetvis alltid

tråkigt när arbeten orsakar olägenheter. Renoveringsarbeten måste trots allt utföras och det ligger i samtliga medlemmars intresse att underhålla och förbättra föreningens fastigheter.

Föreningen har utfört en hel del arbeten under de senaste åren. I många fall har medlemmar drabbats av påtagliga störningar. Inga ersättningar har utgått i samband med dessa arbeten. De förseningar som anges i skrivelsen kan inte anses orsakade av att föreningen varit vårdslös. Någon ersättning kommer därför inte att utgå.

Det finns alltid delar i stora projekt som hade kunnat utföras bättre. Vi tar del av boendes synpunkter och försöker hela tiden förbättra våra rutiner. På det stora hela anser vi att den information som lämnas och att de arbeten som utförs håller en hög nivå. Föreningen har ett väl fungerande samarbete med PSAB.

Misca Gavrusjov
STYRELSEORDFÖRANDE

Kjell Johansson
FÖRVALTNINGSCHEF

• KALENDARIUM •

Masthuggets Hus

Klingers plats, tel 85 03 00

- Gårdsombudsmöte mån 13 okt Budgetmöte tis 2 dec
- Yoga i Lilla salen tis kl 18.30–20. 26 aug - 9 dec
- Levande musik, traditionell soul som svänger för 40+, dans om man vill. Lör 1 nov. www.crazyoldpeople.se

Nya Masthuggets Kulturförening

ordförande Dan Ottermalm 031-24 00 49, mobil 0708-12 21 18

dan.ottermalm@dano.se

- lör 18 okt kl 10–15 Loppmarknad, bord utan kostnad
- tis 28 okt kl Film, En oväntad vänskap
- fre 21 nov Pubafton
- Lilla Salen - Kafé mån kl 11–13 15 sep, 13 okt, 10 nov, 8 dec Gratis kaffe och fralla under gemytliga former
- Bridgen fortsätter mån kl 12–15

Kolla Kulturföreningens affischer i portarna.

Teaterterrassen

Masthuggsterrassen 3

Masthuggsteatern tel 12 12 31

www.masthuggsteatern.se

mail.masthuggsteatern.se tis

- 2 sep nypremiär på succén "En katastrof till trädgård"
En lekfull och nyfiken pjäs av Lina Ekdahl om det till synes hopplösa som inte måste förbli hopplöst. I höst satsar vi även lite extra på helgmatinéer! Spelas till 27 nov för barn från 4 – 8 år. Helgmatiné sön 14 sep, 5 okt, 2 & 16 nov kl. 15.00.

- fre 17 okt "Utanför boxen" urpremiär! från 13 år I amerikanska kongressen ställer sig en ensam ledamot upp och ifrågasätter militär aggression. I Arktis bordar aktivister den 25 meter långa isbrytaren för att hindra oljeborring. I Marocko tröttnar en sextonårig flicka på kvinnobilden och rakar av sig håret. Och i Göteborg säger en fjortonårig kille ifrån på skolgården när de andra skriker jävla bög till hans kompis. Detta är en dynamisk scenkonstföreställning som bråkar med maktstrukturer, normer och fördomar och som lyfter stora och små exempel på mod och förändring. Det spelar roll att vara människa. Spelas till 4 dec. Kvällsföreställning fre 21 & 28 nov kl.19.

Masthuggsnyttas läsare får gå 2 för priset av en biljett på helgmatinéer och kvällsföreställningar när de uppger rabattkod "masthuggsnytt". Biljettpris 110 kr. Boka på tel eller e-post.

Teaterterrassen. forts.

Cinnober teater tel 0707-918898 lowenborg@cinnoberteater.com
e-post: info@cinnoberteater.com
Tel biljettbokning: 031-12 88 98

Teater Skogen tel 40 98 62,

www.skogen.pm,

e-post: info@skogen.pm

Skogen är en konstnärsdriven plattform för produktion av scenkonst. Föreställningar, workshops, seminarier, gästspel, filmvisningar och samtal skapar en iscensatt situation med många ingångar. Skogen är en konstnärsdriven plattform för produktion av scenkonst. Föreställningar, workshops, seminarier, gästspel, filmvisningar och samtal skapar en iscensatt situation med många ingångar.

Kulturhuset Oceanen

vid Stigbergstorget, tel 12 16 81

www.oceanen.com

info@oceanen.com

Restaurang Oceanen är en helt ny krog i Kulturhuset Oceanens lokaler. Streetfood, fulla rättigheter, stor bar inomhus, utomhusbar/grill på den lummiga gården.

Föreningen Kulturhuset Oceanen har inhytt musiker, konstnärer, författare, producenter, dans- och teaterföreningar i Oceanografiska Institutets före detta lokaler sedan 1995.

I höst blir konserterna och inriktningen bredare, allt från kärlekskranka visor av Tomas von Brömsen till hård rock'n'roll av damerna i Heavy Tiger eller psykedeliskt orgelspel av den egyptiska legendaren Hailu Mergia.

Masthuggs församling

församlingshemmet Repslagargården Repslagargatan 5, tel 731 92 30 www.svenskakyrkan.se/masthugg e-post: masthugg.forsamling@svenskakyrkan.se

- Utställning: **Masthuggskyrkan 100 år** i samarbete med Göteborgs stadsmuseum. Pågår till sön 19 oktober
- fre 10 okt **Kulturnatta** Maratonguidning på svenska, engelska, tyska och spanska. kl 20 Konsert kl 22 Meditation
- lör 11 okt kl. 12–16 **Öppet Hus**. kl 11 Pilgrimsvandring, poängpromenad från Stigbergstorget till kyrkan. Häst och vagn för barn från torget till kyrkan. kl 12 Majornas 3:dje Rote spelar en mix av brittisk, amerikansk och svensk folkmusik. kl 13.Repslagarmuseet från Älvängen slår rep i kyrkans mittgång med hjälp av en repslagarbana. kl14 Kyrkans allra yngsta barnkör. kl15.30 Föredrag: Vad kan Dag Hammar-skjöld betyda för oss idag? - om mystik och politik i en konfliktfylld värld, K-G

Masthuggs församling. forts

Hammar, ärkebiskop emeritus (tecken-språkstolkas)
Kyrkans textilier och silver visas, café samt inte minst verkstadshörna för barnen: Bygg Masthuggskyrkan med hjälp av glasspinnar och stenar.

- sön 12 okt kl 11 Tacksägelsedagen Festmessa (teckenspråkstolkas) K-G Hammar predikar. Festkaffe med underhållning av Masthuggspojars spelmanslag.
- v 46, 9–16 nov, **Förföljda och Förintade**, utställning till minne av Kristallnatten,
- fre14 nov, En sprakande galakväll, insamling till vår vänförsamling i Swaziland.
- sön 16 nov kl 11 Tangomässa
- sön 23 nov kl 18 Körkonsert. Gabriel Faurés Requiem samt musik av Arvo Pärt; Da pacem Domine och Samuel Barber; Agnus dei. Masthuggskyrkans Kammarkör.
- ons 26 nov kl 19 Julens Stjärna - konsert Charlotte Perelli och Odinkören. Biljetter via Ticnet.se eller kören.
- sön 14 dec kl 18 Advent/Julkonsert med Polisens Musikkår
- mån 29 dec kl 19 Konsert med Sonja Aldén. Biljetter via Ticnet

Oscar Fredriks Församling

församlingshemmet, tel 731 92 54

info: tel 731 02 54 e-post oscarfredrik@svenskakyrkan.se

www.svenskakyrkan.se/oscarfredrik

Gudstjänster:

Oscar Fredriksmässa sön- & helgd. kl 17
Lunchandakt tisdagar kl 12
Meditation tisdagar kl 18.15, ojämn v.
Morgonmässa torsdagar kl 9

Konserter, musik:

- lör 27/9 kl 19 **Stödkonsert för Gaza**
- fre 10 okt kl 18 - ca 23 **Kulturnatta** "What a wonderful world". Tema USA.
- lör 1 nov kl 17 **Temamässa** med sånger av van Morrison
- sön 30 nov kl 15 **Sjung in Advent** med barnen!
- sön 30 nov kl 17 & 19 **Sjung in Advent!**
- ons 10 dec kl 19 **Julkonsert** med Vågspel och Stadspiparna
- lör 13 dec **Luciatåg** för barnfamiljer kl 15.30
- lör 13 dec **Lucia- & Julkonsert** kl 17.30 och 19.45 Reservation för ändringar

Verksamhet:

Öppna lekskolan (0-3 år) mån, ons kl 9.30 – 12. Grupper för barn, konfirmander, ungdomar, samtalsgrupper, studiegrupper, körer, orkestrar.

Frivilligcentralen Oscar

tel 12 35 35 , Linnégatan 21 B.

www.frivilligcentralenoscar.se

Viktoriahuset, Hagabion, Många grupper och aktiviteter för vuxna.

